

Aan: de gemeenteraad

Vergadering: 16 september 2019

Agendapunt:

Onderwerp: Vaststellen POL-uitwerking 'Regionale visie Land- en tuinbouw Noord-Limburg' en 'Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader'

## **STATUS RAADSVOORSTEL**

Besluit  
Commissie en raad

Wij stellen uw raad voor om de POL-uitwerking 'Regionale visie Land- en Tuinbouw Noord-Limburg' en het 'Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader' vast te stellen.

## **Samenvatting:**

Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL 2014) bevat een aantal algemene Limburgse principes waarbij sturen op kwaliteit centraal staat. De provincie heeft de gemeenten uitgedaagd om op regionaal niveau bepaalde POL-thema's verder uit te werken. Hiertoe hebben de regiogemeenten en provincie bestuursafspraken gemaakt (april 2016; 1e actualisatie maart 2018). In de periode 2015 tot heden zijn in de regio Noord-Limburg diverse visies uitgewerkt en vastgesteld, waaronder de regionale visies voor wonen, detailhandel, bedrijventerreinen, kantoren, vrijetijdseconomie en energie. De regionale POL-uitwerking voor Land- en Tuinbouw en het Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader zijn de laatste nog vast te stellen visies.

De regio Noord-Limburg zet in op het behouden en versterken van een aantrekkelijk landelijk gebied waarin land- en tuinbouw een sterke economische sector is en kan blijven. Dit is alleen mogelijk indien de ontwikkeling van agrarische bedrijven blijft bijdragen aan de (ruimtelijke) kwaliteit van het landelijk gebied. Om die reden wordt naast de algemene kaders sterk ingezet op het sturen op gebiedskwaliteit als leidend principe. Principes die overigens gelden voor alle initiatieven in het landelijk gebied (integraal: natuur, landschap, cultuurhistorie, klimaat, energie, recreatie, wonen).

In aanloop naar de vaststelling van de voorliggende 'Regionale visie Land- en Tuinbouw Noord-Limburg' en het 'Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader' door uw raad en de raden van de zeven andere regiogemeenten in Noord-Limburg, heeft een intensief interactief proces plaatsgevonden. De visies zijn niet alleen afgestemd met de belangrijkste stakeholders, maar ook met de regionaalswerkgroep Ruimte & Economie POL, waarin ook uw raad is vertegenwoordigd.

Wij stellen uw raad voor om de POL-uitwerking 'Regionale visie Land- en Tuinbouw Noord-Limburg' en het 'Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader' vast te stellen.

Meegezonden bijlagen:

1. Regionale visie Land- en Tuinbouw Noord-Limburg
- 2. Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader

## **1. Aanleiding**

In het kader van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL2014) heeft de Provincie Limburg de regiogemeenten de ruimte gegeven om zelf beleid te formuleren voor enkele beleidsthema's. Ook de POL-uitwerking 'Regionale visie Land- en Tuinbouw Noord-Limburg' en het 'Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader' zijn nu gereed en liggen thans voor om aan uw raad met het voorstel om deze regionale POL-uitwerking en dit regionale Ruimtelijk Kwaliteitskader vast te stellen.

## **2. Uitgangssituatie en doelstelling**

In februari 2019 heeft er voor de concept-regionale visie 'Land- en Tuinbouw Noord-Limburg' een laatste consultatie plaatsgevonden in de regionaalswerkgroep Ruimte & Economie POL. Met enkele aandachtspunten vanuit de regionaalswerkgroep en na een consultatie van de stakeholders, is de regionale visie Land- en Tuinbouw samen met het Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader op route gebracht voor vaststelling door de gemeenteraden in de regio.

In april 2019 heeft het regionale Portefeuillehoudersoverleg Ruimte (PHO Ruimte) ingestemd met het opstarten van de vaststellingsprocedure.

Voor ligt nu een raadsvoorstel tot vaststelling van de POL-uitwerking 'Regionale visie Land- en Tuinbouw Noord-Limburg' en van het 'Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader'.

## **3. Rol gemeente en visie en strategie participatie**

De rol van de gemeente is te participeren in de regionale samenwerking in Noord-Limburg en in de totstandkoming van de diverse regionale POL-uitwerkingen.

## **4. Toelichting**

In het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL 2014) heeft de provincie de ambitie vastgelegd om in Limburg een leef- en vestigingsklimaat van voortreffelijke kwaliteit te realiseren. Het creëren van een nog aantrekkelijker landelijk gebied is van belang voor de kwaliteit van de woon- en leefomgeving in de hele provincie. Bewust van de regionale verschillen in Limburg heeft de provincie de gemeenten uitgedaagd om op regionaal niveau bepaalde POL-thema's verder uit te werken. Zo zijn er op regionaal niveau in de periode 2015 tot heden diverse visies vastgesteld, waaronder de regionale visies wonen, detailhandel, werklocaties, vrijetijdseconomie en energie. De met dit voorstel voorliggende regionale visie land- en tuinbouw en het ruimtelijk kwaliteitskader zijn de laatste nog vast te stellen visies.

Uitgangspunt in het POL is onder meer dat voor alle ruimtelijke functies (waaronder agrarische) 'dynamisch voorraadbeheer' centraal staat. Daarmee bedoelt de provincie dat het niet meer gaat om groeien in kwantiteit, maar in kwaliteit. Immers voor veel functies is er in Limburg een te groot (ruimtelijk) aanbod ten opzichte van de vraag. Vanuit de overtuiging dat er beter op kwaliteit kan worden gestuurd als er sprake is van schaarste zal het aanbod worden teruggebracht. Oftewel: sturen op kwaliteit gaat hand in hand met sturen op kwantiteit. Ook in het landelijk gebied speelt dit onderwerp een rol als het gaat om het bieden van ontwikkelingsruimte in relatie tot de verwachte groei van leegstaande agrarische bebouwing.

### **4.1 Regionale Visie Land- en Tuinbouw Noord-Limburg**

De land- en tuinbouw is van oudsher één van de grootste ruimtegebruikers in het landelijk gebied en is één van de belangrijkste economische sectoren in Limburg. Dit geldt zeker voor Noord-Limburg dat zich profileert als Greenport Venlo. De sector kenmerkt zich door een grote dynamiek waardoor de ruimtevrage en de ruimtelijke effecten in de toekomst voortdurend zullen wijzigen. Als gevolg van een aantal bedrijfseconomische ontwikkelingen zien we een steeds breder spectrum aan agrarische bedrijven. Hierdoor is het onmogelijk geworden om de bedrijven te beschrijven door ze in 'hokjes' te

stoppen. Ieder bedrijf is uniek. Wel kunnen, in algemene zin, de verschillende trends worden benoemd die zich in de agrarische sector voordoen.

Trends in de agrarische sector bestaan uit intensivering van productie, schaalvergroting, ketenintegratie (verbreden met activiteiten in de productieketen), kennisgedreven ontwikkeling, kringlooplandbouw, verbreden (met andere niet-agrarische activiteiten) en stoppende agrarisch ondernemers.

Daarnaast zijn er ook ontwikkelingen buiten de sector. Te denken valt aan maatschappelijke discussies over de toenemende zorg over gezondheid, de kwaliteit van voedsel, herstel van biodiversiteit en over het belang van een groene leefomgeving. Ook zien we een toenemende vraag naar lokaal danwel regionaal geproduceerd voedsel en technische opgaven die op de sector afkomen zoals klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie. We zien een toename van burgerwoningen en een intensiever recreatief gebruik in het landelijk gebied welke beiden invloed hebben op de ontwikkelingen in hun omgeving, dus ook op de agrarische sector.

#### Effecten en impact op de leefomgeving

De bedrijfseconomische ontwikkeling van agrarische bedrijven heeft de volgende effecten op de leefomgeving:

- Agrarische bebouwing wordt steeds groter en de verschijningsvorm en architectuur van agrarische bebouwing wordt anders;
- Er is sprake van intensivering van grondgebruik en er wordt steeds meer gebruik gemaakt van teeltondersteunende voorzieningen;
- Er is een toename van zwaar vracht- en landbouwverkeer;
- Intensivering en schaalvergroting hebben effect op verschillende milieu- en gezondheidsaspecten;
- Het proces van schaalvergroting en stoppers leidt tot meer vrijkomende agrarische bebouwing;
- De toename van burgerwoningen in het landelijk gebied kan een belemmering zijn voor de ontwikkeling van agrarische bedrijvigheid;
- Langdurige leegstand kan leiden tot verloedering, gevaarlijke situaties, verrommeling en illegaal gebruik en daarmee tot een achteruitgang van de aantrekkelijkheid van het landelijk gebied voor recreanten en bewoners.

De effecten en impact op de leefomgeving van de bedrijfseconomische ontwikkeling kent in Beesel wel een geheel andere dynamiek als elders in de regio, zoals bijvoorbeeld in de Peelgemeenten. Zo kent Beesel relatief weinig nieuwe agrarische bedrijfsontwikkelingen. Verder vormt leegstaande vrijgekomen agrarische bebouwing in Beesel nog geen knelpunt.

#### Land- en tuinbouw krijgt de ruimte, maar kent ook z'n grenzen

Door de regionale en lokale verschillen én de dynamiek in ontwikkelingen zijn de effecten van agrarische ontwikkelingen op gebieds- en locatieniveau minder goed te voorspellen. Om die reden wordt naast de algemene kaders ook sterk ingezet op het sturen op gebiedskwaliteit als leidend principe. Maatwerkoplossingen komen hier uit voort. Dit vraagt een grotere interactie tussen ondernemer, omgeving en overheid. Voor agrarische bedrijven betekent dit dat ze omgevingsbewust moeten acteren.

#### Andere manier van werken gevraagd

Een omgevingsbewuste land- en tuinbouwsector vraagt om een andere benadering van en door agrarisch ondernemers, omwonenden, belangenorganisaties én overheid. Een integrale procesaanpak om te komen tot maatwerkoplossingen is daarbij van belang alsmede het voeren van een omgevingsdialoog en het hebben van een kwalitatief beoordelingskader als hulpmiddel voor het aangaan van deze dialoog. Deze aanpak is geheel in lijn met het gedachtengoed van de nieuwe Omgevingswet.

#### Toekomstbestendigheid kan per locatie verschillen

Niet elke bedrijfslocatie heeft dezelfde ontwikkelingsruimte. Het toekomstperspectief voor een agrariër wordt dan ook voor een belangrijk deel bepaald door de kwaliteit van de locatie. Idealiter liggen alle agrarische bedrijven op 'toekomstbestendige locaties'. Dit zijn locaties waar ondernemers voor de langere termijn hun agrarisch bedrijf passend bij de omgeving kunnen doorontwikkelen. De toekomstbestendigheid van een locatie wordt in de Regionale visie Land- en Tuinbouw belicht vanuit een drietal invalshoeken: 1) *beleid*, 2) *gebied*, waarbij het regionaal ruimtelijk kwaliteitskader als hulpmiddel en inspiratiebron wordt gebruikt en 3) *locatie*, waarbij aan de hand van aspecten als landschap, infrastructuur, woon- en klimaat, enzovoorts, de effecten van het initiatief worden beschreven.

#### Uitvoeringsparagraaf en afstemmingsprotocol

De uitvoeringsparagraaf van de Regionale visie Land- en Tuinbouw bevat lokale en regionale acties voor de komende jaren. Daarnaast is een afstemmingsprotocol opgenomen. Het afstemmingsprotocol gaat in op de spelregels met betrekking tot het regionaal informeren, afstemmen en instemmen.

#### **4.2 Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader**

In de loop van het proces om te komen tot regionale POL-uitwerkingen is in Noord-Limburg geconstateerd dat het behoud/versterken van de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied te weinig aandacht kreeg en ontstond er behoefte aan een 'handleiding' om te kunnen sturen op kwaliteit. Belangrijke opgaven in het landelijk gebied zijn het behouden en versterken van aantrekkelijke landschappen voor bewoners, bezoekers en ondernemers, het bieden van ruimte voor doorontwikkeling van bedrijven in de agrarische en toeristische sector, ruimte voor het opwekken van energie en ruimte voor natuur- en de klimaatopgaven. Dit is aanleiding geweest om voor het landelijk gebied ook een Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader op te stellen. Het doel van het Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader is het geven van inzicht: Hoe kunnen we de kwaliteit van ons landelijk gebied behouden en versterken, en tevens de transitieopgaven, zoals ten aanzien van energie, klimaat en landbouw, van kwaliteit voorzien? Met het Ruimtelijk Kwaliteitskader brengen we de regionale kracht in beeld op basis van de regionale karakteristieken en waarden. We willen het Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader inzetten bij de afweging van initiatieven om een compleet beeld te krijgen hoe een initiatief aansluit bij ons regionale DNA, ofwel 'De Natuurlijke Aard' van onze regio. Ons regionaal DNA gaat om grote verbanden binnen het regionale landschap en structuren die gemeente overschrijdend zijn. Het Ruimtelijk Kwaliteitskader is geen toetsingskaart of -kader, maar veel meer een instrument om met elkaar het gesprek over ruimtelijke kwaliteit te kunnen voeren.

#### **4.3 Betrokken externe partners (o.a. LLTB, Waterschap, Natuur en Milieufederatie) en adviesraden**

In aanloop naar de vaststelling van de voorliggende "regionale visie Land- en tuinbouw Noord-Limburg" en het "Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader" zijn de volgende (regionale) overlegmomenten geweest:

| <b>Regionale Visie land- en tuinbouw Noord Limburg</b>       |               |
|--------------------------------------------------------------|---------------|
| <b>Aanpak + analyse trends</b>                               |               |
| Stakeholders                                                 | Zomer 2015    |
| Regionale raads werkgroep                                    | Januari 2016  |
| Bestuursafspraken                                            | April 2016    |
| <b>Koersbepaling ontwikkelingsruimte</b>                     |               |
| Regionale raads werkgroep                                    | April 2017    |
| Stakeholders                                                 | April 2017    |
| actualisatie bestuursafspraken                               | Najaar 2017   |
| <b>Concept Regionale visie land- en tuinbouw</b>             |               |
| Stakeholders                                                 | Juli 2018     |
| Regionale raads werkgroep                                    | Augustus 2018 |
| <b>Definitieve concept Regionale visie land- en tuinbouw</b> |               |
| Regionale raads werkgroep                                    | Februari 2019 |

|              |            |
|--------------|------------|
| Stakeholders | Maart 2019 |
|--------------|------------|

|                                                                              |                 |
|------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| <b>Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader (RKK)</b>                            |                 |
| <i>Analyse opgave (factsheet)</i>                                            |                 |
| Raadsinformatiebrief                                                         | December 2016   |
| Regionale raads werkgroep                                                    | Februari 2017   |
| Stakeholders                                                                 | April 2017      |
| <i>Actualisatie bestuursafspraken (RKK als afzonderlijk thema opgenomen)</i> |                 |
| Regionale raads werkgroep                                                    | September 2017  |
| Consultatie 8 gemeenteraden                                                  | November 2017   |
| Raadsinformatiebrief                                                         | April/ mei 2018 |
| <i>Concept Regionale Ruimtelijk Kwaliteitskader</i>                          |                 |
| Stakeholders                                                                 | Juli 2018       |
| Regionale raads werkgroep                                                    | Augustus 2018   |

De provincie Limburg maakt ook deel uit van de (ambtelijke) regionale werkgroep POL-uitwerking land- en tuinbouw welke de regionale visie land- en tuinbouw heeft opgesteld. Bestuurlijk is de provincie Limburg betrokken via het regionale Portefeuillehoudersoverleg Ruimte waar de POL-uitwerkingen worden geagendeerd.

#### **4.4 Vervolgprocedure voor de raad**

Na vaststelling van de regionale visie land- en tuinbouw Noord-Limburg en het regionale Ruimtelijk Kwaliteitskader door de raden volgt nadere uitwerking op lokaal niveau. Basis hiervoor vormt het uitvoeringsprogramma (in hoofdstuk 6 van de visie land- en tuinbouw) waarin zowel regionale als lokale acties zijn opgenomen. Daarnaast fungeren de vastgestelde regionale visie land- en tuinbouw en het regionale ruimtelijk kwaliteitskader als bouwsteen voor de implementatie van de Omgevingswet in onze gemeente en de daarvoor op te stellen Omgevingsvisie. Ook vormen de visies input in geval dat er een planherziening van het bestemmingsplan Buitengebied plaatsvindt.

- a. Financieel  
Niet van toepassing.
- b. Juridisch  
De regionale POL-visies betreffen beide beleidsregels. Beleidsregels verkrijgen juridische status door bekendmaking. De beide regionale POL-visies zijn niet bindend voor inwoners en ondernemers, maar hebben wel een zelfbindende werking voor de gemeente. Ze vormen onder meer input voor de toetsing van agrarische ontwikkelingen in het landelijk gebied.
- c. Risico's  
Niet van toepassing.

## **5. Visie Blij in Beesel**

De regio Noord-Limburg zet in op het behouden en versterken van een aantrekkelijk landelijk gebied. Kwaliteit staat in alle opzichten voorop. Het gaat hierbij om kwaliteit van wonen, werken én recreëren/leven. Alle aanwezige of toe te voegen functies moeten in balans met elkaar kunnen functioneren, zodat er ook in de toekomst ontwikkelingsruimte voor de land- en tuinbouw blijft. Dit streven in de regio naar een goed agrarisch ondernemingskwaliteit in het landelijk gebied en naar kwaliteit van wonen, werken en recreëren/leven in het landelijk gebied sluit aan bij de visie 'Blij in Beesel'.

## **6. Toegankelijkheid**

Niet van toepassing.

## **7. Duurzaamheid**

De regionale POL-uitwerking voor Land- en Tuinbouw en het regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader dragen bij aan de algemene doelstelling van de 'Ambitie Agenda 2018-2022' om onze leefomgeving zo te gebruiken dat volgende generaties er ook plezier van kunnen hebben.

## **8. Voorstel**

Besluit(en) vast te stellen:

1. de 'Regionale visie Land- en Tuinbouw Noord-Limburg'
2. het 'Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader'

Reuver, 21 augustus 2019

Burgemeester en wethouders van Beesel,

secretaris,  
drs. E.H.J. Janssen

burgemeester,  
drs. W.G.H.M. Rutten

Aldus vastgesteld door de raad van Beesel in zijn openbare vergadering van 16 september 2019

griffier,  
drs. E. Apeldoorn-Feijts

voorzitter,  
drs. W.G.H.M. Rutten

### Meegezonden:

- Bijlage 1: POL-uitwerking 'Regionale visie Land- en tuinbouw Noord-Limburg'
- Bijlage 2: 'Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader'